

REZUMAT — EXTRAS

CERCETAREA NAȚIONALĂ PRIVIND DROGURILE ÎN EUROPA

Introducere

Cercetarea privind drogurile este esențială pentru înțelegerea problemelor legate de droguri din Europa. Cercetarea permite Europei să învețe lecții din trecut, identificând tiparele vechi de consum de droguri și studiind ciclurile și variațiile consumului de substanțe. Cercetarea accentuează gradul de conștientizare și monitorizare de către Europa a prezentului. Aceasta oferă studii și date privind anvergura și proporțiile problemelor legate de droguri și analizează tendințele emergente și noile tipare de consum de droguri. Cercetarea ajută Europa să se pregătească pentru viitor, analizând probleme practice, cum ar fi alocarea resurselor, cele mai bune practici și asigurarea celor mai inovatoare abordări privind gestionarea consumului problematic de droguri.

În prezent, politica europeană în domeniul drogurilor se bazează din ce în ce mai mult pe dovezi. Aceasta presupune că politica se sprijină pe cercetări și descoperiri științifice, iar cercetarea joacă un rol în definirea priorităților politicii, a celor mai bune practici și a opțiunilor. Cu toate acestea, construirea unei imagini a cercetării privind drogurile în Europa reprezintă o provocare. La fel cum consumul de droguri traversează secțiuni extinse ale societății, la fel cercetarea privind drogurile include numeroase discipline, cum ar fi sănătatea publică, psihiatria și psihologia, sociologia, medicina, dreptul, criminologia, științele politice și economia, cercetarea privind drogurile ilegale utilizând deseori aceleași resurse ca și cercetarea privind substanțele legale, cum ar fi alcoolul, tutunul sau drogurile pe bază de rețetă, ori cercetarea privind concepte mai generale de dependență și comportamente compulsive. Proiectele de cercetare privind drogurile utilizează o varietate de abordări metodologice și implică numeroși actori. Finanțările destinate cercetării în Europa sunt, de asemenea, variate — în ceea ce privește periodicitatea și ciclurile bugetare, concentrarea la nivel național, regional sau internațional, stabilirea unei ordini prioritare pentru obiectivele de cercetare și sursele multiple de ajutor financiar. La această varietate generală se adaugă variațiile naționale, locale și regionale: cercetarea privind drogurile nu este distribuită și disponibilă în mod egal în statele membre ale UE.

Extrasul OEDT intitulat „Cercetarea națională privind drogurile în Europa” oferă o prezentare generală a cadrului în care cercetarea privind drogurile este realizată în țările europene. Acesta se concentrează asupra rolului cercetării privind drogurile la nivel național, a acordurilor de coordonare și finanțare, a structurilor de cercetare și diseminare, precum și asupra proiectelor actuale principale. Extrasul identifică progresele înregistrate în raport cu un studiu de constatare experimental privind informațiile disponibile, care a fost întreprins în 1996, și identifică, în plus, unele restricții și lipsuri, sugerând dezvoltări viitoare în acest sector. Extrasul este însoțit de un site web, care compilează rapoarte mai complete privind informațiile colectate din țările raportoare, disponibil la:

<http://www.emcdda.europa.eu/themes/research>.

Metodologia de raportare

În 2007, punctele focale naționale aparținând rețelei Reitox a OEDT din cele 27 de state membre, Croația, Norvegia și Turcia au fost solicitate să redacteze câte un capitol referitor la cercetarea privind drogurile în țara din care fac parte. Au fost primite răspunsuri de la 25 de state membre, Croația și Norvegia. Solicitarea de informații cuprindea:

- o prezentare generală a structurilor și politicilor naționale referitoare la cercetarea privind drogurile;
- o analiză succintă a cercetării actuale privind drogurile din fiecare stat membru;
- o descriere a structurilor și abordărilor naționale privind colectarea și diseminarea rezultatelor cercetării privind drogurile.

Atât cercetarea „aplicată”, cât și cea „fundamentală” a fost inclusă în exercițiul de raportare. Cercetarea privind domeniul reducerii ofertei de droguri, și anume în domeniile criminologiei, poliției, aplicării legii și capturilor, a fost exclusă, întrucât multe puncte focale naționale au acces limitat la informații din acest sector.

Rapoartele primite de la punctele focale naționale din rețeaua Reitox au permis Centrului să construiască o prezentare generală a cercetării actuale privind drogurile din Europa și să aplice un cadru experimental de categorii pentru a clasifica (i) actorii din domeniul cercetării din Europa, (ii) temele și subiectele ample ale unui corp de cercetare, raportate Centrului și (iii) canalele de diseminare disponibile. Rapoartele au fost comparate cu raportul din 1996, când OEDT a fost implicat pentru prima oară într-o prezentare generală experimentală a cercetării privind drogurile din 15 state membre, intitulată „*Drug research-related initiatives in the European Union*” („Inițiative referitoare la cercetarea privind drogurile în Uniunea Europeană”).

Primele rezultate

- Deși exista deja în 1996 sub forma unei teme de interes public, accentul pus pe cercetarea privind drogurile este acum o prioritate oficială a statelor membre. De atunci, cercetarea a fost introdusă în orientările politice oficiale din numeroase țări ale UE. În prezent, cercetarea este menționată în mod specific în documentele naționale privind politica drogurilor din 20 dintre cele 27 de țări raportoare.
- Revizuind istoria recentă a cercetării privind drogurile din UE, observăm că există dovezi ale producerii unei „succesiuni”. Există o tendință clară în sensul stabilirii unei legături strânse între prioritățile inițiale ale cercetării privind drogurile și nevoia unei estimări a gradului de consum de droguri la nivel național și regional, pentru a planifica mai bine intervențiile și politicile. Într-o a doua fază, prioritățile trec la cercetarea aplicată, și anume în ceea ce privește evaluarea nevoilor și a intervențiilor și politicilor (cum ar fi abordările privind tratamentul și intervențiile de prevenire). În această fază, o cercetare calitativă suplimentară a consumatorilor de droguri și a tiparelor de consum ale acestora completează studiile epidemiologice cantitative. În sfârșit, în unele țări, cercetarea biomedicală inovatoare, care utilizează multe resurse naturale, s-a mutat în sectorul efectelor drogurilor și predisunerii la acestea.
- Există numeroși producători de cercetări privind drogurile, în statele membre. Printre aceștia se numără universități, instituții de sănătate publică, centre de cercetare specializate, ONG-uri și industria farmaceutică. În total, peste 70 de structuri de cercetare principale au fost citate de țările raportoare. Acestea pot fi distribuite pe patru tipuri de structură: (i) centre academice (inclusiv universități și centre de cercetare legate de universități); (ii) centre și instituții de cercetare publice; (iii) centre și instituții de cercetare private (inclusiv fundații și industria farmaceutică) și (iv) instituții care găzduiesc punctele focale naționale din rețeaua Reitox.
- Coordonarea funcțională între cercetători, centre de cercetare și sectoare de cercetare constituie o condiție prealabilă pentru cercetarea continuă, cuprinzătoare și de înaltă calitate. O lipsă gravă a unei astfel de coordonări a fost observată în explorarea de către OEDT a cercetării privind drogurile din 1996, iar aceasta continuă să fie o problemă structurală fundamentală în majoritatea țărilor. Doar câteva țări au raportat rețele de cercetare naționale, interdisciplinare, cu finanțare durabilă.
- Guvernele reprezintă principala sursă de finanțare pentru cercetarea privind drogurile, acordându-se prioritate cercetării care sprijină politica bazată pe dovezi din țara vizată. Guvernele pot furniza o finanțare fundamentală pentru unele universități și instituții de cercetare, deși fondurile sunt în cea mai mare măsură disponibile prin intermediul unor cereri deschise de propuneri sau contracte pentru o cercetare comandată în mod expres. Canalele și sursele de finanțare includ organisme naționale de coordonare a luptei împotriva drogurilor, puncte focale naționale sau programe de cercetare guvernamentale specifice, în domeniul drogurilor. Printre alte surse de finanțare se numără fundațiile care beneficiază de fonduri publice, fundațiile de binefacere și instituțiile private, cum ar fi companiile farmaceutice și ONG-urile.
- Cuantificarea și descrierea, pe țări, a cheltuielilor cu cercetarea privind drogurile s-au dovedit a fi o sarcină dificilă. Numai șase state membre (Republica Cehă, Irlanda, Spania, Franța, Ungaria, Portugalia), în special câteva dintre cele care dispun de mecanisme de coordonare națională mai centralizate, au fost în măsură să raporteze informații mai detaliate despre alocarea de fonduri pentru cercetarea privind drogurile. Unele state membre au fost în măsură să prezinte numai rapoarte privind finanțarea proiectelor de cercetare principale (Germania, Luxemburg, Malta, Polonia și Slovacia) sau privind sursele principale de finanțare a cercetării (Finlanda, Regatul Unit). Pentru majoritatea țărilor raportoare, nu a fost

disponibilă aproape nicio informație referitoare la finanțarea cercetării privind drogurile. În consecință, ar fi binevenite mai multe cercetări privind cheltuielile publice și influența acestora asupra cercetării, precum și privind impactul cercetării referitoare la droguri și avantajele financiare potențiale ale acesteia.

- Există o infrastructură de diseminare diversificată a rezultatelor cercetării în țările raportoare. Aceasta include o multitudine de jurnale cu referenți și fără referenți, buletine informative și reviste profesionale, punctele focale naționale în sine, biblioteci și centre de documentare, rapoarte anuale naționale, site-uri web specializate, conferințe profesionale și științifice și conferințe de presă.
- Jurnalele constituie o platformă naturală pentru comunicarea cercetărilor, iar în 2007 au fost raportate 27 de jurnale cu referenți, specializate în cercetarea privind drogurile, mai mult decât dublu față de numărul din 1996 al acestora. Aceste jurnale sunt publicate, în principal, în limba oficială a fiecărei țări. Un corp de articole de jurnal a fost utilizat pentru a evalua teme comune de cercetare: dintr-un total de 288 de articole clasificate, 65 se refereau la cercetări privind prevalența, incidența și tiparele de consum de droguri; 81, la cercetări privind răspunsuri la situația drogurilor; 51, la cercetări privind factorii determinanți ai consumului de droguri și ai factorilor de risc și de protecție; 29, la cercetări privind consecințele consumului și abuzului de droguri; și 62, la cercetări privind mecanismele și efectele drogurilor.

Concluzii

- Per total, din 1996, cercetarea europeană privind drogurile a cunoscut îmbunătățiri considerabile. Majoritatea țărilor raportează ajutoare și structuri de finanțare relativ stabile la nivel național, deși există diferențe semnificative între acestea și se exprimă anumite preocupări legate de disponibilitatea și durabilitatea finanțării. Sectoarele în care s-a înregistrat o creștere mai vizibilă în ceea ce privește efortul de cercetare sunt: prevalența, incidența și tiparele de consum, în care toate țările au acum proiecte recente sau în curs; evaluarea intervențiilor (în principal, tratament, prevenire și politici și strategii în domeniul drogurilor) și aspecte economice.
- Punctele focale naționale raportează, în prezent, date către OEDT, utilizând instrumente și metode care promovează comparabilitatea și fiabilitatea datelor. Studii comparative transnaționale, cum ar fi ancheta școlară ESPAD, sunt efectuate în mod curent de un număr mare de țări din Europa. Mai mult decât atât, au fost dezvoltate noi canale de diseminare, în special cele bazate pe Internet, iar accesul la rezultatele cercetărilor a devenit mai ușor, mai rapid și disponibil unui public mai larg.
- Legătura dintre rezultatele cercetărilor și procesul de elaborare a politicilor este dificil de evaluat. Există un consens între țări să nu existe nicio „legătură lineară” direct perceptibilă. Cu toate acestea, marea majoritate au ajuns la concluzia că cercetarea are o influență asupra procesului de elaborare a politicilor, cel puțin într-o anumită măsură. Rapoartele sugerează că cercetarea cerută în mod specific de factorii de decizie politică înșiși are o șansă mai mare să fie luată în considerare în cadrul procesului de elaborare a deciziilor. În plus, în mai multe țări, există numeroase exemple de acțiuni politice directe, bazate pe cercetarea aplicată.
- Deși s-au făcut îmbunătățiri, încă mai există restricții și lacune importante în materie de informații. Au apărut noi provocări, bazate pe solicitări privind evaluarea intervențiilor și conceperea și punerea în aplicare a politicilor. Deși cercetarea multi-disciplinară este frecventă, se pot face mai multe în ceea ce privește coordonarea eforturilor cercetătorilor care lucrează în diferite domenii. Sursele și ciclurile de finanțare rămân fragmentate. Educația universitară de specialitate și formarea în domeniul cercetării sunt insuficiente în majoritatea țărilor, ceea ce pune în pericol recrutarea de cercetători tineri în acest domeniu. Finanțarea disponibilă pentru proiectele de cercetare pe scară mare privind drogurile, cum ar fi studiile în rândul populației generale, dar și cercetarea fundamentală importantă, continuă să fie insuficientă.
- În sfârșit, sunt necesare mai multe eforturi pentru a promova coordonarea și disponibilitatea informațiilor în acest sector, dar și în ceea ce privește reprezentarea și evaluarea cantităților mari de informații disponibile pentru cercetători, în special pe internet. Mediul cercetării continuă să fie în schimbare în Europa, astfel analizele generale succinte referitoare la situația cercetării privind drogurile în diferite țări vor rămâne valoroase pentru definirea priorităților, evaluarea performanțelor țărilor și încurajarea politicii bazate pe dovezi în domeniul drogurilor.

În fiecare an sunt prezentate sub formă de extrase trei analize aprofundate ale unor subiecte specifice. Aceste extrase se bazează pe informații transmise OEDT de către statele membre ale UE, de țările candidate și de Norvegia (care participă la activitățile OEDT din 2001), ca parte a procesului național de raportare.

Toate extrasele (în engleză) și rezumatele (în 23 de limbi) sunt disponibile pe site-ul web al OEDT: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>